

آشنایی با سی تی اسکن (CT-SCAN)

در بعضی موارد نیز ممکن است به بیمار دارویی داده شود تا قبل از سی تی اسکن آن را بخورد. اگر بیمار به بعضی داروها (چه خوارکی و چه تزریقی) حساسیت دارد حتما قبل از تزریق دارو باید آن را به اطلاع پرسنل پزشکی حاضر در اتاق سی تی اسکن برساند. اگر بعد از تزریق بیمار احساس بدحالی کرد باید آن را فوراً به پرسنل پزشکی اطلاع دهد.

بعد از انجام سی تی اسکن، تصاویر به دست آمده برای یک رادیولوژیست ارسال می شوند تا آن ها را بررسی کند. رادیولوژیست پزشکی است که تخصص آن تشخیص بیماری ها با استفاده از روش های عکسبرداری پزشکی مثل سی تی اسکن و ایکس ری است. بعد از آن پزشک تان نتیجه ی آزمایش را برای شما توضیح خواهد داد.

بیمار میتواند بسیار آرام بر روی تخت دراز بکشد. ممکن است تنه بیمار به توسط چند نوار به تخت ثابت شود تا در وضعیت مناسب بیحرکت بماند. در حین سی تی اسکن کسی بجز بیمار در اتاق سی تی اسکن باقی نمی ماند. پس پرستار از اتاق خارج میشود. اگر بیمار نیاز به مراقبت داشته باشد ممکن است به همراه بیمار اجازه دهند در اتاق باقی بماند. در این حال لباس مخصوصی به او میدهند تا بپوشد. این لباس برای حفاظت همراه بیمار از اشعه ایکس است.

در تمام مراحل انجام سی تی اسکن، تکنیسین تصویربرداری در اتاق مجاور قرار گرفته و بیمار را از طریق یک پنجره شیشه ای میبیند. صدای او را میشنود و میتواند با او حرف بزند.

برای تهیه تصاویر سی تی اسکن، بیمار بر روی تخت دراز کشیده و سپس تخت یک بار درون حلقه حرکت می کند. سپس مجدداً این حرکت تکرار میشود ولی این بار با سرعت کمتر. در حین عکسبرداری منبع اشعه ایکس در داخل حلقه گردش میکند.

این گردش با صدایی آرام بصورت ((ویز)) همراه است که طبیعی است و آسیبی به بیمار نمی رساند. در حین کارکردن دستگاه بیمار باید بیحرکت باشد تا تصاویر واضحی تهیه شوند. ممکن است در حین انجام سی تی اسکن تکنیسین رادیولوژی از بیمار بخواهد تا برای چند ثانیه نفس خود را در سینه حبس کند. در پایان پرستار وارد شده و به بیمار کمک میکند تا اتاق سی تی اسکن را ترک کند.

توجه داشته باشید در برخی مواقع به درخواست پزشک معالج ممکن است در حین انجام سی تی اسکن دارویی به بیمار تزریق شود. به این منظور قبل از شروع تصویربرداری سوزنی به درون رگ بیمار فرستاده شده و از طریق لوله به سرنگ متصل میشود. سرنگ حاوی ماده شیمیایی خاصی است و این سرنگ به توسط کامپیوتر کنترل میشود. وقتی بیمار بر روی تخت قرار گرفته و درون حلقه سی تی اسکن رفت سرنگ فعال شده و ماده شیمیایی را به درون رگ بیمار تزریق میکنند. در حین تزریق ممکن است بیمار احساس گرم شدن کند. ممکن است تا چند دقیقه احساس طعم فلز در دهان خود کند و یا ممکن است احساس ادرار کردن داشته باشد. این حالت حداکثر چند دقیقه طول کشیده و از بین میروند.

سی تی اسکن چطور انجام می شود؟

محل از بدن که از آن تصویربرداری می شود نباید حاوی فلز باشد. بطور مثال اگر از دست سی تی اسکن میشود باید انگشتر را از دست خارج کرد و یا اگر از تنه تصویربرداری میشود باید لباس هایی که گیره فلزی دارند را از تن خارج کرد. بدین منظور ممکن است لباس های ساده و یک بار مصرفی به بیمار داده شود تا از آنها استفاده کند. وجود فلز میتواند کیفی تصاویر را کاهش دهد.

دستگاه سی تی اسکن در داخل اتاق بزرگی قرار دارد که هوای داخل آن نسبتاً خنک است. این دستگاه به شکل یک حلقه بزرگ بوده که یک تخت در درون آن قرار گرفته است.

کامپیوترهای دستگاه در اتاق مجاور که اتاق کنترل است قرار گرفته و تکنیسین سی تی اسکن در آن اتاق عملیات تصویربرداری را هدایت میکند.

بیمار به همراه یک پرستار به داخل اتاق رفته و پرستار به وی کمک میکند تا در وضعیت مناسب بر روی تخت دراز بکشد. این وضعیت معمولاً درازکش به پشت است ولی ممکن است لازم شود بیمار به پهلو و یا به شکم بخوابد. تصویربرداری سی تی اسکن به هیچ وجه درد ندارد و کل مدت تصویربرداری در غالب موارد کمتر از چند دقیقه است. پس بسیار سریع انجام میشود.

سی تی اسکن یکی از روش های عکسبرداری پزشکی است که در آن از کامپیوترها و دستگاه های چرخشی تابش اشعه ی ایکس برای عکسبرداری عرضی از بدن استفاده می شود. تصاویر به دست آمده از این روش در مقایسه با عکس های معمول ایکس ری جزئیات بیشتری را به دست می دهند. در ادامه می خواهیم با کاربردها، خطرات، نحوه ی انجام آزمایش و آمادگی های لازم برای آن آشنا شویم.

سی تی اسکن چه کاربردهایی دارد؟

تصاویر سی تی اسکن می توانند بافت های نرم، عروق خونی و استخوان های قسمت های مختلف بدن را نشان دهند. سی تی اسکن برای به تصویر کشیدن سر، کتف، ستون فقرات، قلب، شکم، زانو و قفسه ی سینه استفاده می شود.

سی تی اسکن کاربردهای زیادی دارد، اما به ویژه روش بسیار مناسبی برای تشخیص بیماری و ارزیابی میزان آسیب ها است. این روش عکسبرداری به پزشک کمک می کند بتواند:

- * عفونت ها، اختلالات عضلانی و شکستگی استخوانی
- * محل توده ها و تومورها (از جمله انواع سرطانی آن ها) را پیدا کند.
- * وضعیت عروق خونی و دیگر ساختارهای داخلی بدن را بررسی کند.
- * میزان صدمات و خونریزی های داخلی را برآورد کند.
- * روش مناسب برای ادامه ی کار درمان مثل انجام جراحی یا نمونه برداری بایوپسی از بافت را پیدا کند.
- * میزان تأثیر درمان های انجام شده برای بعضی بیماری ها مثل سرطان و بیماری قلبی را بررسی کند.

Patient Education